

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

МЕТОДИКА ПО ИЗГОТВЯНЕ НА ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ ПО ОПИК 2014-2020

Най-съществената част при кандидатстването за финансиране по национални, европейски и международни програми е изготвянето на **проектно предложение**. Обикновено тази част крие има много уловки и „капани”, които могат да подведат неопитния кандидат и поради това проектната идея да не бъде разбрана от проверяващите и съответно предложена за финансиране. В рамките на настоящата методика екипът на „АИКЮВОЛУШОН БЪЛГАРИЯ” ще предложи универсални стъпки на процеса по разработване на проектно предложение.

1. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедура и очаквани резултати:

Целта на дадена процедура може да бъде фокусирана в подкрепа на дейности за повишаване на иновационната дейност в българските предприятия (ОПИК 2014-2020) или да към улесняване достъпа до заетост и осигуряване на подкрепа за социалното включване на уязвими групи чрез създаване на подходящи условия за тяхната професионална интеграция в сферата на социалната икономика (ОП РЧР 2014-2020).

2. Териториален обхват:

Всички проекти, финансиране по структурните фондове на ЕС следва да бъдат изпълнени на територията на Република България.

3. Индикатори:

3.1. Индикатори за резултат и изпълнение съгласно оперативната програма

В съответствие със специфичната цел на съответната Процедура проектите предложения следва задължително да имат принос към постигането на поне един от

заложените индикатори за резултат. Ето примери на реални индикатори от приключили процедури:

- Дял на иновативните предприятия;
- Разходи за иновации, които не са резултат от НИРД.
- Подкрепени кооперативни предприятия и предприятия на социалната икономика, продължили дейността си 6 месеца след приключване на операцията

Постигането на заложените индикатори служи като информация за целите на НСИ. При сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ бенефициентът следва да попълни декларация по образец за съгласие за ползване на данни на предприятието за целите на отчитането по оперативната програма.

ВАЖНО: Неотчитането на някои от задължителните индикатори за резултат може да доведе до отхвърляне на проектното предложение.

3.2. Индивидуални за процедурата и проектите индикатори за изпълнение

Индивидуални за всяка Процедура като незалагането на конкретна базова стойност на индикаторите за изпълнение също може да доведе до отхвърляне на проектното предложение.

4. Минимален и максимален процент на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект

Варира в зависимост от типа предприятие като обикновено финансирането за МСП е между 90-100%, а за големи предприятия до 40% като минималния/максимален размер на заявената безвъзмездна финансова помощ отново зависи от категорията на предприятието-кандидат: МСП – 50 000 лв. (минимален размер) до 391 166 лв. (максимален размер).

5. Допустими кандидати:

5.1 Критерии за допустимост на кандидатите

Критериите за допустимост на кандидатите са индивидуални за всяка Процедура, но обикновено в Насоките за кандидатстване присъстват следните изисквания:

1) Допустими по процедура за подбор на проекти са само кандидати, които са търговци по смисъла на Търговския закон или Закона за кооперациите или са еквивалентно лице по смисъла на законодателството на държава-членка на Европейското икономическо пространство.

2) Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са само кандидати, които имат **минимум три** приключени финансови години.

3) Кандидати могат да участват в процедурата за подбор на проекти и да получат безвъзмездна финансова помощ, в случай че **не** са недопустими кандидати съобразно демаркационната линия с други планове и програми, финансирани със средства на ЕС.

Клонове на юридически лица, регистрирани в България, **не могат** да участват в която и да е процедура за подбор на проекти поради липсата на самостоятелна правосубектност.

ВАЖНО: Преди сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Управляващият орган извършва документална проверка на декларираната от одобрените кандидати на етап кандидатстване категория на микро, малко, средно или голямо предприятие. В случай че бъде установена погрешно декларирана категория, довела до одобрение на интензитет на безвъзмездната финансова помощ по-висок от максимално допустимия за установената категория преди сключване на договора и/или до неправилно класиране, ще бъде издадено Решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за съответния кандидат.

5.2 Критерии за недопустимост на кандидатите

Най-често на лице са следните критерии:

1) Потенциалните кандидати **не могат** да участват в която и да е процедура за подбор на проекти и да получат безвъзмездна финансова помощ, в случай че:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

- са обявени в несъстоятелност или са в ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, са сключили споразумение с кредитори, са преустановили дейността си, са обект на производство, свързано с такива въпроси или се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконови актове;
- те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
- признати са за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионалната си дейност, доказани с всякакви средства, които Управляващия орган може да обоснове включително с решения на Европейската инвестиционна банка и на международни организации;
- не са изпълнили задължения, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци по българското законодателство, освен ако е допуснато разсрочване или отсрочване на задълженията;
- те или лицата с правомощия за представителство, вземане на решения или контрол спрямо тях са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация, изпиране на пари или всякаква друга незаконна дейност, ако тази незаконна дейност накърнява финансовите интереси на Съюза;
- им е наложено административно наказание отстраняване на съответния кандидат или оферент , или изпълнител от поръчките или безвъзмездните средства от бюджета на ЕС за срок до 10 години поради:
 - умишлено представяне на документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, изискана като условие за участие в процедура, или за непредоставяне на тази информация;
 - сериозно нарушение на техните задължения по договори, финансирани от бюджета на ЕС.
- са обект на конфликт на интереси по смисъла на член 57 от Регламент (ЕС, ЕВРАТОМ) № 966/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври

2012 относно финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза и за отмяна на Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 на Съвета, включително и:

- които и/или при които член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси с ръководителя на Управляващия орган или със служителите на ръководна длъжност в Управляващия орган;
- с които лице, на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган до една година от прекратяване на правоотношението е в трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции или в които такова лице е съдружник, притежава дялове или акции или е управител или член на орган на управление или контрол;
- е лице или се представлява от лице, което е на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган до една година от прекратяване на правоотношението;
- конфликт на интереси е налице и когато лицето, предоставящо консултантски услуги на кандидата, попада в случаите по всички изброени точки.
- умишлено са представили невярна информация с оглед получаване на безвъзмездна помощ по настоящата процедура или не са представили изискваната информация.

2) Потенциалните кандидати **не могат да участват** в процедурата и да получат безвъзмездна финансова помощ, в случай че попадат в **забранителните режими** на Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 и Регламент на Комисията (ЕС) № 1407/2013 и по-конкретно ако:

А) Тяхната основна дейност или дейността, за която кандидатстват се отнася до:

- сектора на рибарството и аквакултурите, уредени с Регламент (ЕС) № 1379/2013;
- сектора на първично производство на селскостопански продукти;
- сектора на преработка и продажба на селскостопански продукти, в следните случаи:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- когато размерът на помощта е определен въз основа на цените или количествата на този вид продукти, изкупувани от първичните производители или предлагани на пазара от съответните предприятия; или - когато помощта е свързана със задължението да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
- сектор стоманодобив в случай на регионална помощ;
- сектор въгледобив в случай на регионална помощ;
- сектор корабостроене в случай на регионална помощ;
- сектора за производство на синтетични влакна в случай на регионална помощ;
- сектор транспорт, както и свързаната с него инфраструктура в случай на регионална помощ;
- производство и дистрибуция на електроенергия и енергийните инфраструктури в случай на регионална помощ.

За да удостоверят, че не осъществяват основната си икономическа дейност в горепосочените недопустими сектори, кандидатите следва да представят към проектните предложения актуално Удостоверение за код на основната икономическа дейност, издадено от Националния статистически институт (въз основа на данни за текущата година).

С оглед **избягване на припокриването на интервенциите** между отделните оперативни програми, подкрепа по ОПИК 2014-2020 и ОП РЧР 2014-2020 г. **не могат да получават:**

- микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, които имат седалище или клон със седалище на територията на селски район, съгласно определението¹⁰ в т. 8.1 *Описание на общите условия* от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г. и са заявили за подпомагане дейности по проекта, които ще се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България.ц

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- предприятия, извършващи основната си икономическа дейност или кандидатстващи за финансиране на дейности за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- микропредприятия, по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, осъществяващи инвестиции, свързани с преработка и/или маркетинг на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън приложение № I от Договора за създаване на европейската общност, или с производството на памук, в случай че тези инвестиции се осъществяват на територията на селските райони съгласно определението в т. 8.1 *Описание на общите условия* от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.
- малки и средни предприятия, по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, осъществяващи инвестиции, свързани с преработка и/или маркетинг на селскостопански продукти в неселскостопански продукти извън приложение № I от Договора, или с производството на памук, с изключение на хляб, тестени и сладкарски изделия, в случай че тези инвестиции се осъществяват на територията на селските райони съгласно определението в т. 8.1 *Описание на общите условия* от Програмата за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020 г.
- По отношение на предприятията, извършващи основната си икономическа дейност или кандидатстващи за финансиране на дейности, които съгласно КИД 2008 попадат в Сектор С - код на икономическа дейност 10 „Производство на хранителни продукти” и код 11 „Производство на напитки”, подкрепа по настоящата процедура за подбор на проекти **не могат да получават** предприятия със следните кодове: - 10.1 „Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия”;
 - 10.2. „Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия”;
 - 10.3 „Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия”;
 - 10.4. „Производство на растителни и животински масла и мазнини”;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- 10.5. „Производство на мляко и млечни продукти”;
- 10.6. „Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти”;
- 10.81. „Производство на захар”;
- 10.83. „Преработка на кафе и чай”;
- 10.84. „Производство на хранителни подправки и овкусители“;
- 10.91. „Производство на готови храни за животни”;
- 11.02. „Производство на вина от грозде”;
- 11.03. „Производство на други ферментирани напитки”;
- 11.06. „Производство на малц”.

За да удостоверят, че не осъществяват основната си икономическа дейност в горепосочените недопустими сектори, кандидатите следва да представят към проектните предложения актуално Удостоверение за код на основната икономическа дейност, издадено от Националния статистически институт.

6. Допустими партньори:

По някои процедури за подбор на проекти кандидатите участват индивидуално или в партньорство като партньорите трябва да отговарят на същите изисквания за допустимост като тези на кандидата.

7. Дейности, допустими за финансиране:

7.1. Допустими дейности

Проектните предложения по която и да е процедура следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, като допустимите дейности следва да съответстват на целите на оперативната програма и да водят до постигане на специфичната цел и резултати при най-адекватното съотношение между очакваните разходи и ползи.

В следващите редове ще се даде пример за допустими дейности по предишна Процедура за подбор на проекти по ОПИК 2014-2020 г.

I. Допустими проекти:

1) Изпълнението на проекта следва да води до пазарна реализация на продукт (стока или услуга) или внедряване на процес, попадащи в обхвата на изброените по-долу приоритетни направления на тематичните области на Иновационната стратегия за интелигентна специализация:

- **ИКТ и информатика:**

- производства, особено Fables и нови подходи за дизайн и/или асемблиране;
- ИКТ подходи в машиностроене, медицина и творчески индустрии (във връзка с другите три тематични области), вкл. дигитализация на културно-историческо наследство, развлекателни и образователни игри, „инбедид“ софтуер;
- 3D дигитализация, визуализация и прототипиране;
- Big Data, Grid and Cloud Technologies;
- безжични сензорни мрежи и безжична комуникация/управление;
- езикови технологии;
- уеб, хибридни и "native" приложения, уеб базирани приложения за създаване и експлоатиране на нови услуги и продукти;
- използване на нови възможности във връзка с аутсорсинг и ИКТ-базирани услуги и системи.

- **мехатроника и чисти технологии:**

- производство на базови елементи, детайли, възли и оборудване, вграждани като част от мехатронен агрегат или самостоятелно съставляващи такъв агрегат;
- машиностроене и уредостроене, вкл. части, компоненти и системи, с акцент върху транспорта и енергетиката;
- инженеринг, реинженеринг и продължаване на жизнения цикъл на индустриални

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

машини, уреди и системи;

– системи за автоматизирано и софтуерно подпомагано управление с приложение в производството;

– вграждане на ВЕИ в роботизирани системи с изкуствен интелект;

– създаване на съвременни информационни комплекси за автономни енергийни системи;

– роботика и автоматизация на процеси, в т.ч. 3-D моделиране на роботизирани автоматизирани системи;

– проектиране и производство на високо-технологични продукти и/или участие в над-национална производствена верига, вкл. в аеро-космическата индустрия;

– био-мехатроника;

– интелигентни системи и уреди, „интелигентни домове“ – „интелигентни градове“;

– чисти технологии с акцент върху транспорта и енергетиката (съхранение, спестяване и ефективно разпределение на енергия, електрически превозни средства и екомобилност, водород-базирани модели и технологии, безотпадни технологии, технологии и методи за включване на отпадъчни продукти и материали от производства в други производства).

• **индустрия за здравословен живот и биотехнологии:**

– методи за чисто производство, съхранение, преработка и достигане до крайния потребител на специфични български съставки, средства и продукти (вкл. кисело мляко, мед и пчелни продукти, хляб, вино, млечни и месни продукти, етерични масла, бира, билки и билкови продукти, козметични средства и продукти);

– производство на специализирани храни и напитки (бебешки и детски, „космически“ храни);

– производство на инструменти, оборудване, консумативи за медицинска и дентална диагностика и терапия и/или участие в над-национална производствена верига;

– персонална медицина, диагностика и индивидуална терапия, лечебни и лекарствени форми и средства;

– медицински и лечебен туризъм с акцент върху възможностите за персонализация (немасов, а персонален туризъм);

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- нано-технологии в услуга на медицината;
- био-технологии с пряко приложение за здравословен начин на живот;
- „сини“ технологии и приложение на нови методи и технологии в устойчивото ползване на речни и морски ресурси;
- производство на инсталации за добиване на екологично чиста електроенергия и промишлена вода;
- зелена икономика.

- **нови технологии в креативните и рекреативните индустрии:**

- културните и творческите индустрии (според дефиниция на ЕК: архитектура, архивно дело и библиотекарство, артистични занаятчийство, аудио-визуални форми (филми, ТВ, видео игри и мултимедия), културно наследство, дизайн, вкл. моден дизайн, фестивали, музика, сценични и визуални изкуства, издателска дейност, радио);
- компютърни и мобилни приложения и игри с образователен, маркетинг и/или развлекателен характер;
- алтернативен (селски, еко-, културен и фестивален) и екстремен туризъм и спорт (за стимулиране на несезонен, немасов, а постоянен нишов туризъм);
- производство на стоки и съоръжения с пряко приложение в тези сфери (напр. национални (регионални) носии, велосипеди, стени за катерене и др. стоки за алтернативни и екстремни спортове, костюми, декори, материали за исторически възстановки, специализирана екипировка и оборудване, печатни издания).

2) Проектите трябва да внедряват иновация, която е собствена разработка или на база интелектуални права, придобити от трети лица.

Съгласно Наръчника от Осло (Manuel d'Oslo 3e édition © OECD/EUROPEAN COMMUNITIES 2005) **иновация** е въвеждане в употреба на някакъв нов или значително подобрен продукт (стока или услуга) или производствен процес, на нов метод за маркетинг или на нов организационен метод в търговската практика, организацията на работните места или външните връзки, които създават пазарни предимства и при това повишават конкурентоспособността на фирмите.

По процедурата **няма** да се приемат за иновации:

- незначителни изменения или подобрения;
- рутинни модернизации;
- редовни сезонни изменения (такива като в асортимента на облеклото);
- следствия от приспособяване към изискванията на отделния клиент, които не водят до съществени отлики от продукцията, произведена за останалите клиенти;
- изменения в дизайна, които не променят функционирането, предназначението или техническите характеристики на стоката или услугата;
- проста препродажба на нови стоки или услуги, придобити от други предприятия;
- увеличаване на производствения капацитет или капацитета за предоставяне на услуги чрез добавяне на производствени или логистични системи, които са много сходни с вече използваните.

Съгласно посочената дефиниция могат да бъдат разграничени следните **видове иновации**:

- **Продуктова (стока или услуга) иновация** е внедряване на стока или услуга, която е нова или значително подобрена по отношение на нейните свойства или начини на използване. Това включва и значителните подобрения в техническите характеристики, компонентите и материалите, вграден софтуер, степента на удобството при ползване или в някакви други функционални характеристики;
- **Производствена (процесова) иновация** е внедряване на нов или значително подобрен начин на производство или доставка на продукта. Тук влизат значителни изменения в технологиите, производственото оборудване и/или софтуера;
- **Маркетингова иновация** е внедряване на нов метод за маркетинг, включително на значителни изменения в дизайна или опаковката на продукта, неговото складиране, реклама на пазара или в определянето на неговата продажна цена;
- **Организационна иновация** е внедряване на нов организационен метод в

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

търговската практика на фирмата, в организацията на работните места или външните връзки.

Допустими по разглежданата процедура са проекти, включващи следните дейности:

- Придобиване на ново оборудване, необходимо за внедряване в производството на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.
- Придобиване на права на интелектуална собственост върху иновациите, които ще бъдат подкрепяни по процедурата.
- Придобиване/разработване на специализиран софтуер, необходим за внедряването на иновативния продукт (стока или услуга) или процес.
- Консултантски и помощни услуги в подкрепа на иновациите.

Консултантски услуги в подкрепа на иновациите включват:

ВАЖНО: Посочените примери за консултантски услуги в областта на иновации имат за цел да ориентират кандидатите за възможните типове услуги, като не представляват изчерпателен списък на допустимите консултантски услуги в областта на иновациите.

- **консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания**, като например: консултантски услуги във връзка с осъществяване на трансфера на знания, генериран по проекта, подпомагане на внедряването в производство на придобитите в рамките на проекта права по интелектуална собственост, обучения във връзка с осъществяване на трансфер на знания и др.;
- **консултиране, подпомагане и обучение в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи**, като например: услуги, свързани със защита на интелектуална собственост на национално и международно равнище върху внедряваните по проекта иновативни продукти/процеси, вкл. проучвания, извършени от Патентно ведомство или правоспособен представител по индустриална собственост; превод и други дейности, извършени с цел придобиване на права в други страни; подготовка на заявка за патент, за регистрация на полезен модел на национално и

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

международно равнище; услуги, свързани с получаване на защитен документ;
услуги, свързани с експлоатацията на патент, полезен модел и др.п.

Горепосочените дейности са допустими, в случай че са свързани с права по интелектуална собственост за иновации, които се подкрепят по проекта (вкл. придобити в рамките на проекта). Допустимите консултантски и юридически услуги не включват непредвидени разходи, възникнали по време на изпълнение на проекта и разходи, свързани със съдебни спорове по отношение на внедрявания иновативен продукт (стока или услуга) или процес;

- **консултиране, подпомагане и обучение в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат**, като например: предоставяне на професионални съвети и консултации относно приложимите за иновативния продукт (стока или услуга) или процес директиви, регламенти, стандарти, включително услуги, пряко свързани с постигане на съответствие на продукти с европейски/международни стандарти и др.п.

Помощните услуги в подкрепа на иновациите включват:

ВАЖНО: Посочените примери за услуги в подкрепа на иновациите имат за цел да ориентират кандидатите за възможните типове услуги, като не представляват изчерпателен списък на допустимите услуги в подкрепа на иновациите.

- **осигуряване на бази данни с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: осигуряване на достъп до бази данни, които да бъдат използвани във връзка с подобряването на внедрявания по проекта продукт (стока или услуга) или процес;
- **осигуряване на библиотеки с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: осигуряване на достъп до библиотеки, които да бъдат използвани във връзка с подобряването на внедрявания по проекта продукт (стока или услуга) или процес;

ВАЖНО: Дейностите за осигуряване на бази данни и библиотеки са допустими само за периода на изпълнение на проекта.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- **осигуряване на пазарни проучвания с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: услуги за провеждане на пазарни анализи и проучвания на пазара, които да допринесат за успешната пазарна реализация на внедряваната по проекта иновация;
- **осигуряване на лаборатории с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: услуги за провеждане на изследвания, измервания и изпитвания и др.;
- **осигуряване на етикети за качество с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: услуги за придобиване на етикети за качество за внедряваната по проекта иновация;
- **изпитване и сертифициране с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: изпитване и сертификация на иновативния продукт (стока или услуга) или процес, респективно получаване на продуктово съответствие за иновативния продукт, в съответствие с приложимите стандарти и др.

Дейностите по настоящия Елемент следва да се изпълняват при условията и праговете за консултантски и помощни услуги за иновации в полза на МСП по чл. 28, пар. 4 от Регламент (ЕС) № 651/2014, в случаите когато кандидатът е **микро, малко или средно предприятие**.

ВАЖНО: При описание на дейностите във Формуляра за кандидатстване, сформирането на екип по проекта, провеждането на процедура за избор на изпълнител, изборът на изпълнител, доставката на закупеното по проекта оборудване и т.н. не следва да са обособени като отделни дейности, а да са част от описанието/методологията за изпълнение на посочените по-горе дейности.

Посочените дейности следва да са в съответствие с поне една от хоризонталните политики на ЕС. Съответствието с посочените хоризонтални политики ще бъде проследявано както на етап оценка на проектните предложения, така и на етап изпълнение на проектите.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ВАЖНО: Кандидатите нямат право да подават проектни предложения по процедурата за вече реализирани дейности или такива, финансирани по друг проект, програма или каквато и да е друга финансова схема, произлизаща от националния бюджет, бюджета на Общността или друга донорска програма.

ВАЖНО: В случай че кандидатът предвижда придобиване на правата на интелектуална собственост върху предложената за внедряване иновация в рамките на проекта, при подаването на проектното предложение е необходимо да бъде предоставен сключен договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост, удостоверяващ, че за внедряването на определен продукт(стока или услуга)/процес, кандидатът ще придобие от трето лице чрез закупуване или по друг законосъобразен начин права по интелектуална собственост в рамките на проекта. Придобиването на правата по интелектуална собственост в рамките на срока на изпълнение на проекта е изрично условие за признаване допустимостта на всички разходи, свързани с изпълнението на проекта. В случай че кандидатът не придобие правата по интелектуална собственост в рамките на срока за изпълнение на проекта съгласно договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът следва да възстанови предоставените му от Управляващия орган средства със съответната законова лихва.

- Дейности по организация и управление
- Дейности по осигуряване на визуализация и публичност по проекта

Обикновено двете дейности са задължителни при изпълнението на даден проект и тяхната сума се сформира въз основа на точно определен процент от общата сума на Бюджета - дейностите по организация и управление обикновено са до 10% от общата сума на Бюджета, а дейности по осигуряване на визуализация и публичност по проекта варират между 1 и 2%.

7.2.. Недопустими дейности

Недопустими по процедурата са следните видове дейности:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- дейности, чието изпълнение е стартирал¹⁴ преди подаване на проектното предложение – с изключение на предоставен сключен договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост, удостоверяващ, че за внедряването на определен продукт(стока или услуга)/процес, кандидатът ще придобие от трето лице чрез закупуване или по друг законосъобразен начин права по интелектуална собственост в рамките на проекта. Посоченото изключение е приложимо, при условие че договорът не съдържа правнообвързващ ангажимент, който прави инвестицията (придобиването на правото по интелектуална собственост) преди подаване на проектното предложение необратима. Договорът не би съдържал описания правнообвързващ ангажимент, когато прекратяването на договора няма да доведе до значителни загуби за кандидата и когато съдържа клауза съгласно която същият влиза в сила след и при условие на подаването/одобрението на проектното предложение по настоящата процедура;
- дейности, изпълнени след крайния срок за изпълнение на дейностите по проекта;
- дейности, които вече са финансирани от други публични източници;
- закупуване на дълготрайни активи втора употреба и на дълготрайни активи, които не са заведени за първи път от получателя на помощта (закупени от първи доставчик или производител);
- закупуване на машини/съоръжения/оборудване и нематериални дълготрайни активи, които не са пряко свързани с постигане на целите на проекта;
- закупуване на компютърно оборудване и софтуер за административни нужди на предприятието (вкл. софтуерни системи за управление – ERP, CRM и други подобни системи и модули към тях);
- консултантски услуги за разработване на проектното предложение;
- консултантски, юридически и счетоводни услуги от общ характер;
- закупуване и/или доставка на ресурси за производство, имащи характер на стокowo-материални запаси (суровини, материали, полуобработени компоненти, консумативи за производството, резервни части);

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- участие в семинари, работни срещи, изложения;
- закупуване или наемане на транспортни средства и съоръжения;
- закриване на неконкурентоспособни въглищни мини;
- извеждането от експлоатация или изграждането на атомни електроцентрали;
- инвестиции за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО;
- производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия;
- инвестиции в летищна инфраструктура;
- придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт.

8. Категории разходи, допустими за финансиране

8.1. Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими разходите по която и да е процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ трябва да отговарят на следните условия:

1/ Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

Разход, който не е обоснован в т. 7 и т. 11 на Формуляра за кандидатстване ще бъде премахнат от бюджета на проекта (т. 5 от Формуляра за кандидатстване) служебно от оценителната комисия.

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи за закупуване на активи, кандидатът следва да приложи към Формуляра за кандидатстване *оферта и/или извлечение от каталог на производители/ доставчици и/или проучване в интернет* за всяка отделна инвестиция в активи. В случаите, когато кандидатът (и след допълнително изискване) не е представил/не е представил в изискуемия вид оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

всяка отделна инвестиция в активи, съответният разход ще бъде премахнат от бюджета на проекта служебно от оценителната комисия.

Горепосочените документи са индикативни и служат за оценка на реалистичността на заложените в бюджета на проектното предложение (т. 5 от Формуляра за кандидатстване) разходи за съответните активи.

Заложените разходи следва да съответстват на представените пазарни цени, като е допустимо увеличение до 10 % от стойността на представената оферта и/или извлечение от каталог на производител/доставчик и/или проучване в интернет.

Оценката на допустимостта на разходите за дълготрайни материални и нематериални активи, посочени в бюджета на проектните предложения (т. 5 от Формуляра за кандидатстване) ще бъде извършвана съгласно стойностния праг на същественост за дълготрайните материални и нематериални активи, определен в чл. 50, т. 2 от ЗКПО или съгласно счетоводната политика на предприятието-кандидат.

2/ Да бъдат извършени след датата на подаване на проектното предложение и до изтичане на срока за изпълнение на проекта.

Не са допустими за финансиране проекти, които са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение от страна на бенефициента до Управляващия орган, независимо дали всички свързани плащания са извършени от бенефициента, или не.

Разходооправдателните документи, свързани с изпълнението на допустими по проекта дейности, следва да бъдат издадени в периода на допустимост на разходите по процедурата. Плащанията могат да бъдат извършени и след края на проекта, но не по-късно от крайния срок, определен за представяне на финалния отчет за изпълнение на дейностите по проекта.

3/ Да са в съответствие с категориите разходи, включени в договора за предоставяне на безвъзмездна помощ;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

4/ За разходите да е налична адекватна одитна следа, включително да са спазени разпоредбите за наличност на документите по чл. 140 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 ;

5/ Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на ДДС), по банков път или в брой, не по-късно от датата на подаване на междинния/финалния отчет по проекта от страна на бенефициента. Разходи, подкрепени с протоколи за приемане, не се считат за допустими.

6/ Да са отразени в счетоводната документация на бенефициента чрез отделни счетоводни аналитични сметки или в отделна счетоводна система;

7/ Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи.

8/ Да са за дейности, определени и извършени под отговорността на Управляващия орган и съгласно критериите за подбор на операции, одобрени от Комитета за наблюдение.

Бюджетът (т. 5 от Формуляра за кандидатстване) трябва да отразява допустимите разходи, които са свързани с изпълнението на проекта. По настоящата процедура са недопустими разходите за възстановим ДДС във връзка с изпълнението на проекта. Недопустимите разходи за възстановим ДДС няма да се считат за собствено съфинансиране от страна на бенефициента.

8.2. Допустими разходи

Допустимите разходи не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕС) № 1301/2013 на Европейския парламент и Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и специални разпоредби по отношение на целта „Инвестиции за растеж и работни места“, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1080/2006, Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета и ПМС № 119/2014 за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд на Европейския съюз и от Европейския фонд за морско дело и рибарство, за финансовата рамка 2014-2020 г.

Допустими по процедурата са следните видове разходи:

- 1) Разходи за придобиване на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи, необходими за изпълнението на дейностите по проекта;
- 2) Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи (вкл. разходи за разработване на софтуер), необходими за изпълнението на дейностите по проекта.
- 3) Разходи за консултантски и помощни услуги в подкрепа на иновациите.

Разходи за консултантски услуги в подкрепа на иновациите включват:

Важно: Всички разходи за консултантски услуги в подкрепа на иновациите следва да са свързани с иновацията, която се подкрепя по проекта. Включването на услуги от общ характер е недопустимо по настоящата процедура.

- **разходи за консултиране, подпомагане и обучение в областта на трансфера на знания:** разходи за външни услуги (договори за възлагане/граждански договори), разходи за участия в обучения (вкл. такси за обучения, разходи за командировки в страната (пътни, дневни и квартирни)) и др.п.;
- **разходи за консултиране, подпомагане и обучение в областта на придобиването, защитата и експлоатацията на нематериални активи:** разходи за такси за услуги, извършвани от Патентно ведомство (с изключение на такси за подаване на заявка за патент/полезен модел/промишлен дизайн); разходи за външни услуги (договори за възлагане, граждански договори), свързани със защита на интелектуална собственост на национално и международно равнище върху внедряваните по проекта иновативни продукти/процеси, вкл. проучвания, извършени от правоспособен представител по индустриална/интелектуална собственост; превод и други дейности,

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

извършени с цел придобиване на права в други страни; подготовка на заявка за патент, за регистрация на полезен модел на национално и международно равнище; услуги, свързани с получаване на защитен документ; услуги, свързани с експлоатацията на патент, полезен модел и др.п.; разходи за участия в обучения (вкл. такси за обучения, разходи за командировки в страната (пътни, дневни и квартирни)) и др.п. Горепосочените разходи са допустими, в случай че са свързани с права по интелектуална собственост за иновации, които се подкрепят по проекта (вкл. придобити в рамките на проекта). Допустимите разходи не включват непредвидени разходи, възникнали по време на изпълнение на проекта и разходи, свързани със съдебни спорове по отношение на внедрявания иновативен продукт (стока или услуга) или процес;

- **разходи за консултиране, подпомагане и обучение в областта на използването на стандарти и на правилата, които ги уреждат**, като например: разходи за външни консултантски услуги (договори за възлагане/граждански договори); разходи за обучения вкл. такси за обучения, разходи за командировки в страната (пътни, дневни и квартирни)) и др.п.
- **разходи за осигуряване на бази данни с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: разходи за такси за достъп до бази данни, разходи за абонамент за достъп до бази данни и др.п;
- **разходи за осигуряване на библиотеки с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: разходи за такси за достъп до библиотеки, разходи за абонамент за достъп до библиотеки и др.п;
- **разходи за осигуряване на пазарни проучвания с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: разходи за външни услуги (договори за възлагане/граждански договори);
- **разходи за осигуряване на лаборатории с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: разходи за външни услуги за провеждане на изследвания, измервания, изпитвания и др.п.;
- **разходи за осигуряване на етикети за качество с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: такси и разходи за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

външни услуги за придобиване на етикети за качество за внедряването по проекта иновация и др.п.;

- **разходи за изпитване и сертифициране с цел разработване на по-ефективни продукти, процеси или услуги**, като например: такси и разходи за външни услуги за изпитване и сертификация на иновативния продукт (стока или услуга) или процес, респективно получаване на продуктово съответствие за иновативния продукт, в съответствие с приложимите стандарти и др. п.

4) Разходи за застраховки на закупеното оборудване.

5) Разходи за организация и управление на проекта 10 на сто от общите допустими.

„Разходи за организация и управление“ са непреки разходи, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на операцията – ръководител на проект, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, както и административните разходи, свързани с управлението на операцията (режийни разходи, консумативи и материали, наем, разходи за командировки).

Планирането и отчитането на разходите за възнаграждения на персонала, свързан с администрирането на проекта следва да бъде съобразено с Методологията за регламентиране на възнагражденията по ОП РЧР 2014-2020 г.

Разходите за командировки на персонала (пътни, дневни, квартирни), са допустими съгласно Наредбата за командировките в страната и Наредбата за служебните командировки и специализации в чужбина и в съответствие с утвърдените нормативи в организацията - бенефициент, както и при избор на най-икономичен маршрут и превозно средство.

5) Разходи за визуализация и публичност - този вид дейности трябва да отговарят на условията и изискванията описани в **Единен наръчник на бенефициента за прилагане на правилата за информация и комуникация 2014-2020 г.**, публикуван на интернет страницата на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” 2014-2020 г.

8.3. Недопустими разходи

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Недопустими по процедурата са следните видове разходи:

- разходи за дълготрайни активи втора употреба и за дълготрайни активи, които не са заведени за първи път от получателя на помощта (закупени от първи доставчик или производител);
- разходи за закупуване на машини/съоръжения/оборудване и нематериални дълготрайни активи, които не са пряко свързани с постигане на целите на проекта;
- разходи за закупуване на компютърно оборудване и софтуер за административни нужди на предприятието (вкл. софтуерни системи за управление – ERP, CRM и други подобни системи и модули към тях);
- разходи за участие в семинари, работни срещи, изложения;
- разходи за реклама на новите технологии, процеси, продукти/услуги – включително и не само публикуване на обяви в периодични издания, изработка и излъчване на рекламни спотове (радио и телевизионни), изработване на рекламни материали;
- разходи за банкови такси и комисионни;
- непредвидени разходи;
- непреки разходи (административни разходи, режимни и др.);
- разходи за закупуване на земя и сгради;
- разходи за закупуване или наемане на транспортни средства и съоръжения
- разходи за консултантски услуги за разработване на проектното предложение;
- разходи за консултантски, юридически и счетоводни услуги от общ характер;п
- принос в натура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за възстановим ДДС;
- разходи за суровини, материали, полуобработени компоненти, консумативи за производството, резервни части;
- разходи за закриване на неконкурентоспособни въглищни мини;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- разходи за извеждането от експлоатация или изграждането на атомни електроцентрали;
- разходи за инвестиции за постигане на намаляване на емисиите на парникови газове от дейности, изброени в приложение I към Директива 2003/87/ЕО;
- разходи за производството, обработката и продажбата на тютюн и тютюневи изделия;
- разходи за инвестиции в летищна инфраструктура;
- разходи за дейности по проекти, чието изпълнение е стартирало преди подаване на проектното предложение - с изключение на предоставен сключен договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост, удостоверяващ, че за внедряването на определен продукт(стока или услуга)/процес, кандидатът ще придобие от трето лице чрез закупуване или по друг законосъобразен начин права по интелектуална собственост в рамките на проекта. Посоченото изключение е приложимо, при условие че договорът не съдържа правнообвързващ ангажимент, който прави инвестицията (придобиването на правото по интелектуална собственост) преди подаване на проектното предложение необратима. Договорът не би съдържал описания правнообвързващ ангажимент, когато прекратяването на договора няма да доведе до значителни загуби за кандидата и когато съдържа клауза съгласно която същият влиза в сила след и при условие на подаването/одобрението на проектното предложение по настоящата процедура;
- разходи за придобиването на товарни автомобили за сухопътен транспорт;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура, вкл. разходи за дейности, които не са описани във Формуляра за кандидатстване или за които от представеното описание не може да се прецени за коя дейност се отнасят и дали тя е допустима.

9. Приложим режим на минимални/държавни помощи

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Повечето проекти се финансират чрез помощта „de minimis” съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функциониране на Европейския съюз към помощта „de minimis“.

Максималният размер на помощта по посочения елемент за едно и също предприятие заедно с другите получени минимални помощи, не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро за период от три бюджетни години.

Когато едно и също предприятие изпълнява автомобилни товарни превози за чужда сметка или срещу възнаграждение, както и други дейности, за които се прилага таванът от 200 000 евро, таванът от 200 000 евро по тази процедура ще се прилага за едно и също предприятие, което следва да води аналитична система за счетоводна отчетност за всяка дейност като разграничава приходите, разходите, активите и пасивите, свързани с всяка дейност, което гарантира, че помощите за дейността по автомобилни товарни превози не надвишава левовата равностойност на 100 000 евро и че минималните помощи не се използват за придобиване на товарни автомобили.

Размерът на предоставените минимални помощи се определя като сбор от помощта, за която се сключва договора по процедурата и получената минимална помощ от:

1. предприятието кандидат;
2. предприятията, с които кандидата образува „едно и също предприятие“ по смисъла на чл. 2, пар. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
3. всички предприятия, които са се втели, слели с или са придобити от някое от предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с кандидата съгласно чл. 3, пар. 8 на Регламент (ЕС) № 1407/2013;
4. предприятията, образуващи „едно и също предприятие“ с кандидата, които са се възползвали от минимална помощ, получена преди разделяне или отделяне, съгласно чл. 3, пар. 9 от Регламент (ЕС) № 1407/2013.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Доколкото един публичен субект упражнява икономическа дейност, която може да бъде отделена от упражняването на публична власт, въпросният субект действа като предприятие по отношение на посочената дейност и следва да бъде третиран като получател на минимална помощ по процедурата.

Минимална помощ ще се счита целият размер на исканата безвъзмездната **финансова помощ**, като разпределянето ѝ между кандидата и партньора се определя в зависимост от частта, която всеки от тях ще разходва при изпълнението на дейностите по проекта. Размерът на отпуснатата по настоящата процедура минимална помощ ще бъде записан в административния договор.

По смисъла на Регламент (ЕС) № 1407/2013 „**едно и също предприятие**“ означава всички предприятия, които поддържат помежду си поне един вид от следните взаимоотношения:

- а) дадено предприятие притежава мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в друго предприятие;
- б) дадено предприятие има право да назначава или отстранява мнозинството от членовете на административния, управителния или надзорния орган на друго предприятие;
- в) дадено предприятие има право да упражнява доминиращо влияние спрямо друго предприятие по силата на договор, сключен с това предприятие, или на разпоредба в неговия устав или учредителен акт;
- г) дадено предприятие, което е акционер или съдружник в друго предприятие, контролира самостоятелно, по силата на споразумение с останалите акционери или съдружници в това предприятие, мнозинството от гласовете на акционерите или съдружниците в това предприятие.

Предприятия, поддържащи едно от взаимоотношенията, посочени в букви а) - г) по-горе, посредством едно или няколко други предприятия, също се разглеждат като едно и също предприятие.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Кандидат/и и или партньор/и са недопустими да получат минимална помощ по настоящата процедура, ако попадат в **забранителните режими** на помощ в съответствие с **Регламент (ЕС) № 1407/2013**, а именно:

- а) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в сектора на рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1379/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2013г. относно общата организация на пазарите на продукти от риболов и аквакултури, за изменение на регламенти (ЕО) № 1184/2006 и (ЕО) № 1224/2009 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕО) № 104/2000 на Съвета (ОВ L 354 от 28.12.2013 г.);
- б) помощите, предоставяни на предприятия, които извършват дейност в областта на първичното производство на селскостопански продукт.

Когато дадено предприятие упражнява дейност в секторите, посочени по-горе в букви а) или б) , както и в един или повече от секторите или дейностите, обхванати от Регламент (ЕС) № 1407/2013 г., то Регламентът се прилага спрямо помощта, предоставяна за съответните един или повече сектори или дейности, при условие че получателят на помощта гарантира посредством подходящи средства, като например разделение на дейностите или разграничаване на разходите, че дейностите в изключените сектори не се ползват от помощ de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013 г.

За да удостоверят, че осъществяват стопанската си дейност в допустимите сектори, кандидатите/партньорите следва да представят заедно с проектното предложение Удостоверение за код на икономическа дейност по данни за предходната година, издадено от Националния статистически институт.

Допустимостта на кандидатите, които са създадени/регистрирани в рамките на текущата календарна година се удостоверява посредством декларираните данни в Декларацията за минимални и държавни помощи.

За определяне на допустимостта се използва Класификация на икономическите дейности 2008 (КИД-2008) - Приложение за информация към Условието за кандидатстване

Не се разрешава предоставянето на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия и не е възстановило неправомерно получена държавна помощ (чл. 9, ал. 3 от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи).

Помощта de minimis, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1407/2013, може да се натрупва с минимална помощ, предоставена съгласно Регламент (ЕС) № 1408/2013 на Комисията от 18 декември 2013 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis в селскостопанския сектор (ОВ L 352 от 24.12.2013 г.) и Регламент (ЕС) № 717/2014 на Комисията от 27 юни 2014 година относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis в сектора на рибарството и аквакултурите (ОВ L 190 от 28.06.2014 г.) до съответния размер, определен в чр. 3, ал. 2 на Регламента, като натрупването на минималните помощи е по вид дейности до съответния праг за конкретния вид дейност. В случаите на предприятия, които са в обхвата на Регламент (ЕС) 360/2012 на Комисията от 25 април 2011 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към минималната помощ (de minimis) за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L 114 от 26.04.2012 г.) приложимият праг за натрупване на минималната помощ е до левовата равностойност на 500 000 евро

Помощ de minimis не се кумулира с държавна помощ, отпусната за същите допустими разходи или с държавна помощ за същата мярка за финансиране на риска, ако чрез това кумулиране може да се надвиши най-високият приложим интензитет на помощта или размер на помощта, определен в конкретните обстоятелства за всеки отделен случай с Регламент за групово освобождаване или с Решение, приети от Комисията.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Данните за получените минимални помощи следва да бъдат надлежно посочени от кандидатите и партньорите (когато е приложимо) в Декларация за минимални и държавни помощи (Приложение към Указания за кандидатстване).

Към момента на оценка проверка, за ненадвишаване на максимално допустимия таван за получена минимална помощ, определен в чл. 3, т. 2 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, ще се извършва на база посочените данни в Декларация за получените минимални и държавни помощи.

Помощта de minimis се смята за отпусната в момента, когато законовото право да получи помощта е предоставено на предприятието (сключването на договора за БФП), независимо от датата на плащането ѝ на предприятието.

Преди сключване на договор, Управляващият орган ще извърши проверка на декларираната от одобрените кандидати информация за получена минимална помощ. В случай че бъде установена погрешно декларирана сума, която надвишава съответния таван, определен в чл. 3 на Регламент (ЕС) № 1407/2013, Управляващият орган няма да сключи договор с кандидата. Проверката се осъществява посредством съпоставяне на цялата информация за получени минимални помощи, с която Управляващият орган разполага, вкл. проверка в Информационната система Регистър на минималните помощи, поддържана от Министерство на финансите.

Управляващият орган не носи отговорност за погрешно декларирана сума на получена минимална помощ, довела до отказ от сключване на договор.

Съгласно чл. 38, т. 5 от ЗУСЕСИФ ръководителят на Управляващия орган издава мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, ако преди сключване на договор се установи, че държавната помощ е недопустима или с надхвърля прагът на допустимата държавна помощ или установените в акт на Европейския съюз прагове за минимална помощ, надхвърляне на прага на допустимите държавни/ минимални помощи.

В случай на промяна на нормативните изисквания в областта на държавните/минималните помощи до сключване на договор за безвъзмездно финансиране, Управляващият орган ще прилага новите изисквания.

10. Хоризонтални политики

Всяко проектно предложение следва да съответства на **поне един** от следните принципи на хоризонталните политики на ЕС:

- насърчаване на равенството между мъжете и жените и на недискриминацията - насърчаване на равните възможности за всички, включително възможностите за достъп за хора с увреждания чрез интегрирането на принципа на недискриминация. Европейският съюз насърчава равнопоставеността както между мъжете и жените, така и между представителите на различните малцинствени групи и се стреми да отстрани всички дейности, водещи до неравнопоставеност. В този контекст, настоящата процедура е отворена за всички кандидати, които отговарят на условията, посочени в т. 11 от Насоките, независимо от техния пол, етническа принадлежност или вид увреждане.
- устойчиво развитие – подкрепа за проекти, които допринасят за опазване на околната среда, повишаване на ресурсната ефективност и смекчаване на последиците от изменение на климата и приспособяване към тях.

Прилагането на заложените в проекта принципи ще се проследява на етап изпълнение на проектното предложение.

11. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта:

Обикновено продължителността на изпълнение на всеки проект не следва да надвишава **12-18 месеца**, считано от датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
РАЗВИТИЕ НА
ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

12. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения

Подаването на проектното предложение по повечето процедури се извършва по изцяло електронен път чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване и подаване на формуляра и придружителните документи чрез **Информационната система за управление и наблюдение на Структурните инструменти на ЕС в България (ИСУН 2020)** единствено с използването на Квалифициран електронен подпис (КЕП), чрез модула „Е-кандидатстване“ на следния интернет адрес: <https://eumis2020.government.bg>.

Подготовката и подаването на проектното предложение в ИСУН 2020 се извършва по следния начин: Кандидатът влиза в ИСУН 2020, след регистрация чрез имейл и парола, избира настоящата процедура за кандидатстване от „Отворени процедури“ и създава ново проектно предложение.

Проектното предложение по всяка процедура се изготвя от кандидата, съгласно инструкциите на УО, дадени в Указанията за електронно кандидатстване (Приложение към настоящите насоки за кандидатстване).

Изискванията се съгласно т. 23 от Насоките за кандидатстване придружителни документи към формуляра за кандидатстване също се подават изцяло електронно. Посочените документи се описват в т. 12 от Формуляра преди подаването му.

Всички документи се представят на български език без корекции. Документ, чийто оригинал е на чужд език, се представя и в превод на български език.

Важно: Проектното предложение се подава електронно чрез ИСУН 2020, като се подписва с КЕП от лице с право да представлява кандидата или упълномощено от него лице. В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, проектното предложение се подписва от всяко от тях при подаването. При упълномощаване следва да се приложи пълномощно, подписано с КЕП от лице с право

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

да представлява кандидата, а в случай че кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, пълномощното се подписва с КЕП от всички от тях. От текста на пълномощното следва да става ясно, че лицето/лицата с право да представляват кандидата упълномощават пълномощника да подаде от тяхно име проектното предложение и да подпише с КЕП документите, че не могат да се подписват от упълномощени лица, тъй като с тях се декларират данни, за които се носи наказателна отговорност в лично качество.

Проектното предложение е препоръчително да се подава винаги от профила на кандидата, не от друг профил, тъй като впоследствие ще бъде използван именно този профил за комуникация с Управляващия орган и за отстраняване на забелязани неточности по време на оценката на проектните предложения. По време на етап „Оценка на проектно предложение“ комуникацията с кандидата и редакцията на забелязани неточности по подаденото проектно предложение ще се извършват електронно чрез профила на кандидата в ИСУН 2020, от който е подаден съответния проект и промени на посочения профил (вкл. промяна на имейл адреса, асоцииран към съответния профил) са **недопустими**.

До приключването на работата на оценителната комисия кандидатът има възможност да оттегли своето проектно предложение като подаде писмено искане в УО, като това обстоятелство се отбелязва от потребител на ИСУН от УО със съответните права. Следва да се има предвид, че Формулярът за кандидатстване представлява и заявление за помощ по смисъла на разпоредбите на чл. 6, параграф 2 на Регламент на Комисията (ЕС) № 651/2014 и има за цел и потвърждаване на съответствие с условията на посочената разпоредба.

Моля, обърнете внимание, че само Формулярът за кандидатстване и изискуемите на етап кандидатстване документи ще бъдат оценявани. Затова, изключително важно е тези документи да съдържат цялата необходима информация.

При съставянето на т. 5 „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване следва да се има предвид, че той ще бъде разходван като се спазват правилата на приложимото национално законодателство, както следва:

- Бенефициентите, които не се явяват възложители по ЗОП прилагат ПМС № 118/20.05.2014 за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на безвъзмездна финансова помощ;
- Закон за обществените поръчки и актовете по неговото прилагане.

Кандидатите следва да съобразят, че съгласно посоченото национално законодателство, редът за провеждане на процедурите за определяне на изпълнител/и се определя въз основа на стойността и предмета на услугата или доставката, независимо в кой раздел или перо на бюджета са предвидени съответните разходи. Не се допуска разделяне на предмета на услугата или доставката с цел заобикаляне прилагането на посочените нормативни актове.

Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в т. 5 „Бюджет“ от Формуляра за кандидатстване.

13. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване

Всички документи трябва да отговарят заложените в Условието за кандидатстване по съответната Процедура. Пример за изисквани документи:

- Професионални автобиографии на всички хора включени в проектното предложение;
- Бизнес план, изготвен по образец;
- Декларация, че кандидатът е запознат с условията за кандидатстване;
- Декларация за държавни/минимални помощи – попълнена по образец;
- Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия – попълнена по образец;

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Декларация за ненарушаване на чужди права върху интелектуална собственост - попълнена по образец;
- Сравнителен анализ на внедряваната иновация, попълнен по образец;
- Документи в подкрепа на иновативността на внедрявания продукт (стока или услуга) или процес, описана в Формуляра за кандидатстване – подписани с КЕП от лице с право да представлява кандидата или упълномощено лице и прикачени в ИСУН 2020:
 - патент;
 - свидетелство за регистрация на полезен модел за иновацията, внедрявана по проекта;
 - свидетелство за регистрация на промишлен дизайн;
 - аявка за патент за изобретение/свидетелство за регистрация на полезен модел/свидетелство за регистрация на промишлен дизайн или
 - лицензионен договор, с който се разрешава използването на съответния обект на интелектуална собственост;
 - договор за прехвърляне на ноу-хау;
 - договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост;
 - декларация за авторски права върху произведението предмет на внедряваната иновация;
 - договор за придобиване на резултати от НИРД;
 - техническа документация, публикации, доклади, резултати от проведени тестове, изследвания, независими становища/оценки от компетентни организации, упражняващи своята основна дейност в приоритетното направление на тематичната област на ИСИС, в рамките на което ще бъде реализирана иновацията;
 - сключен договор за прехвърляне на права по интелектуална собственост, удостоверяващ, че за внедряването на определени продукти (стоки или услуги) или процеси, кандидатът ще придобие от трето лице чрез закупуване или по друг законосъобразен начин права по интелектуална собственост в рамките на проекта;

- Проучване/Удостоверение за правен статус, издадено от Патентно ведомство;
- Техническа спецификация на предвидените за закупуване ДМА и ДНА – по образец;
- Счетоводни документи за съответните години (напр. ОПР и Счетоводен баланс; Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд; Справка за група предприятия; Справка за приходите и разходите по видове и икономически дейности; Данъчен амортизационен план, удостоверяващ сумата на разходите за амортизация на активите, свързани с дейностите, които ще бъдат модернизирани; Справка-декларация относно активите, свързани с дейността, която ще се модернизира или активите, които ще бъдат използвани при производството на нов продукт; Справка за иновационната дейност на предприятието; Справка за научноизследователска и развойна дейност; Счетоводна политика на кандидата, изготвена съгласно приложимите счетоводни стандарти и много други);
- Оферта и/или извлечение от каталог на производител/ доставчик и/или проучване в интернет за всяка отделна инвестиция в активи – ДМА и ДНА, с предложена цена от производителя/доставчика (ако е приложимо);
- Сертификати за наличие на стандарт за качество/въведена добра производствена практика, патент, заявки за патент/полезен модел и т.н.
- Код за икономическа дейност на кандидата за съответната година, издадена от НСИ.
- Специфични документи, изисквани за конкретната Програма.

14. Краен срок за подаване на проектните предложения

Прилага се **краен срок за кандидатстване съобразно законоустановения ред от 90 календарни дни** .

ВАЖНО: В рамките на която и да е процедура кандидатите могат да подадат само едно проектно предложение В рамките на настоящата процедура проектно предложение

може да подаде само едно предприятие от няколко свързани предприятия, осъществяващи сходна дейност. Под свързани предприятия се разбират предприятията по чл. 4, ал. 4-8 от Закона за малките и средните предприятия. Под сходна дейност следва да се разбира дейност, попадаща в същия клас (четирицифрен код) съгласно Класификация на икономическите дейности - КИД-2008.

Кандидатите могат да задават допълнителни въпроси и да искат разяснения във връзка с Насоките за кандидатстване до 21 дни преди крайния срок за подаване на проектни предложения. Допълнителни въпроси могат да се задават само по електронната поща, посочена от УО, като ясно се посочва наименованието на процедурата за подбор на проекти:

Отговорите на въпросите на кандидатите се публикуват на интернет страницата на Управляващия орган - www.opcompetitiveness.bg, на Единния информационен портал за обща информация за управлението на Европейските структурни и инвестиционни фондове – www.eufunds.bg, както и в ИСУН 2020 в срок до 7 работни дни, считано от датата на тяхното получаване, но не по-късно от 11 календарни дни преди определения краен срок за подаване на проектни предложения по процедурата.

Публикуваните отговори на въпроси задължително се вземат под внимание от страна на Управляващия орган, Оценителната комисия по процедурата при оценката на проектните предложения и от кандидатите по процедурата.

Не могат да се дават разяснения, които съдържат становище относно качеството на конкретно проектно предложение. Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.